ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Petra Mikeše a soudců Milana Podhrázkého a Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **O. Y.** zast. JUDr. Petrem Novotným, advokátem se sídlem Archangelská 1568/1, Praha 10, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 12. 2020, čj. OAM-674/ZA-ZA11-ZA22-2020, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 21. 2. 2022, čj. 41 Az 3/2021-54,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 21. 2. 2022, čj. 41 Az 3/2021-54 **se ruší.**

II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 12. 2020, čj. OAM-674/ZA-ZA11-ZA22-2020, **se ruší** a **věc se** mu vrací k dalšímu řízení.

III. Žalobci **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

IV. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím zamítl jako zjevně nedůvodnou žádost žalobce (dále „stěžovatel“) mezinárodní ochranu podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Praze, který ji v záhlaví uvedeným rozsudkem jako nedůvodnou zamítl.

[2] Žalobce namítal, že se bojí návratu na Ukrajinu kvůli dlouhodobě probíhajícímu ozbrojenému konfliktu. Žalovaný řádně nezjistil skutkový stav a neobstaral si dostatečné podklady ohledně bezpečnostní situace na Ukrajině.

[3] Krajský soud se ztotožnil s žalovaným stran bezpečnosti části Ukrajiny, ze které pochází žalobce. Uvedl, že žalobce domněnku bezpečnosti země původu nevyvrátil.

Žalobce svůj azylový příběh v soudním řízení založil na jiném důvodu, než jaký tvrdil ve správním řízení. Ve správním řízení o ozbrojeném konfliktu v zemi původu nemluvil. V soudním řízení ale namítá, že se bojí návratu na Ukrajinu z důvodu možného povolání do bojů. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí ovšem věnoval bezpečnostní situaci Ukrajiny. Konstatoval, že bezpečnostní situace je zhoršená pouze na východě země. Soud se s žalovaným ztotožnil v hodnocení bezpečnosti země původu a žalobu jako nedůvodnou zamítl.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížnost. Tvrdí v ní, že rozsudek je nezákonný, neboť skutkové závěry nemají oporu ve spisu. Rozsudek je rovněž nepřezkoumatelný. Soud se nevypořádal s prezentovanými důvody žádosti, zlehčoval je a některé ignoroval. Stěžovatel dále poukázal na aktuální vojenský útok Ruské federace na Ukrajinu. Žalobce požádal o přiznání odkladného účinku, jelikož započala válka mezi Ukrajinou a Ruskou federací.

[5] Žalovaný své rozhodnutí ke dni vydání považuje za zákonné a odpovídající skutkovému stavu. Válku na celém území Ukrajiny nemohl v rozhodnutí zohlednit, jelikož vznikla až po vydání rozhodnutí. Posouzení návrhu na přiznání odkladného účinku ponechává na soudu.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná. Jedná se však o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, a v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. je proto nejprve nutné posoudit, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního kasační soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS., v němž vymezil podmínky, za kterých je kasační stížnost přijatelná. Kasační stížnost bude posouzena jako přijatelná v případě, že (1) vznáší ne plně prejudikovanou právní otázku; (2) obsahuje právní otázku, která je dosavadní judikaturou řešena rozdílně; (3) je potřeba učinit judikaturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[7] Stěžovatel v kasační stížnosti vznáší námitky, které nemohl uplatnit již v řízení před krajským soudem. Týká se totiž změny poměrů v zemi jeho původu, které jsou v době rozhodování Nejvyššího správního soudu všeobecně známy, neexistovaly však v době, kdy rozhodoval krajský soud. Základním pravidlem rozhodování správních soudů je přezkum rozhodnutí správního orgánu na základě skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud považuje za obecně známou skutečnost, že Rusko vojensky napadlo 24. 2. 2022 Ukrajinu a od tohoto dne probíhají na Ukrajině intenzivní boje s ruskými okupanty.

pokračování

[8] Nejvyšší správní soud se v rozsudku ze dne 10. 3. 2022, čj. 10 Azs 537/2021-31, podrobně věnoval důsledkům války na řízení o kasační stížnosti ukrajinského státního příslušníka podané proti rozsudku krajského soudu, který rozhodoval v době před započetím ruské agrese. Dospěl v něm k závěru, že válka na Ukrajině může být za určitých podmínek důvodem pro prolomení pravidla stanoveného v § 75 s. ř. s. Na rozsudek desátého senátu navázal první senát rozsudkem ze dne 24. 3. 2022, čj. 1 Azs 36/2022-31, přičemž okolnosti věci se v mnohém shodují s nyní projednávanou věcí. První senát v bodě 20 odkazovaného rozsudku dospěl k závěru, že nucený návrat cizince by v současné situaci na Ukrajině mohl být v rozporu se zásadou *non-refoulement*. Proto je nutné stěžovatelovu žádost věcně přezkoumat ve světle nových okolností, aniž by soud cizince odkázal na opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany. Nejvyšší správní soud v nyní posuzované věci neshledal dostatečně silné důvody, aby z důvodu případně odlišného právního názoru věc postoupil k rozhodnutí rozšířenému senátu. S ohledem na to nyní rozhodující senát vyšel ze závěru uvedených v rozsudku ze dne 24. 3. 2022, čj. 1 Azs 36/2022-31. Kasační stížnost je tak přijatelná a důvodná.

[9] V nyní posuzované věci stěžovatel podal žádost o mezinárodní ochranu převážně z důvodu legalizace pobytu v České republice. Stěžovatel dostal výjezdní příkaz, ale zpět na Ukrajinu se nechtěl vrátit. Ve světle nových okolností ohledně války na celém území Ukrajiny je ovšem namístě znovu posoudit žádost stěžovatele, jelikož již neobstojí závěr o Ukrajině jako bezpečné zemi původu dle § 16 zákona o azylu.

[10] S ohledem na změnu bezpečnostní situace, která je všeobecně známou skutečností, a ke které soud přihlédl, přestože nastala až po vydání rozsudku krajského soudu, bude nyní povinností žalovaného, aby se žádostí stěžovatele meritorně zabýval. Není tedy nadále na místě, aby postupoval podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, neboť Ukrajinu již nelze považovat za bezpečnou zemi původu. Nejvyšší správní soud ovšem nepředjímá, jak žalovaný žádost meritorně posoudí i s ohledem na to, zda bude žalobce možné případně považovat za civilistu s ohledem na vyhlášenou všeobecnou mobilizaci na Ukrajině.

IV. Závěr a náklady řízení

[11] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů dospěl k názoru, že kasační stížnost je důvodná, a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. napadený rozsudek krajského soudu zrušil. Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.]. Vzhledem k tomu, že by krajský soud, vázán názorem Nejvyššího správního soudu, mohl žalobě pouze vyhovět, rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1, 3 a 4 s. ř. s. tak, že současně zrušil rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude žalovaný postupovat podle právního názoru vysloveného v tomto rozsudku.

[12] V případě, že Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a současně zrušil i rozhodnutí správního orgánu dle § 110 odst. 2 s. ř. s., je povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Při rozhodování o náhradě nákladů řízení vychází soudní řád správní z celkového úspěchu ve věci (§ 60 odst. 1

ve spojení s § 120 s. ř. s.). Z tohoto hlediska byl úspěšný stěžovatel. Soud nicméně rozhodl o nepřiznání náhrady nákladů řízení stěžovateli podle § 60 odst. 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. Zvážil přitom, že stěžovatel je v řízení o kasační stížnosti procesně úspěšný toliko z důvodu změny bezpečnostní situace na Ukrajině, kterou nemohli předvídat žalovaný ani krajský soud.

[13] Stěžovatel v kasační stížnosti uvedl návrh na přiznání odkladného účinku. O tomto návrhu soud nerozhodoval, jelikož odkladný účinek působí jen do skončení řízení před soudem a soud rozhodl o samotné kasační stížnosti bez zbytečného odkladu po nezbytném poučení účastníků řízení a obstarání dalších podkladů nutných pro rozhodnutí. Rozhodování o odkladném účinku tak skončením řízení o kasační stížnosti pozbylo smyslu.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 7. dubna 2022

Petr Mikeš
předseda senátu